

Allmän studieplan för forskarutbildning i socialt arbete (Social Work)

Studieplanen gäller för studerande som avslutar utbildningen med licentiatexamen och för studerande som avslutar utbildningen med doktorsexamen.

1. Utbildningens mål

Socialt arbete vilar på tre ben, forskning, praktik och utbildning, som samtliga genomsyras av kritiskt tänkande och ett etiskt förhållningssätt. Forskning inom socialt arbete är till sin natur praktikrelevant, inte minst i form av insatser riktade mot individer och grupper i behov av socialt stöd. Socialt arbete värnar rättvisa, vägleds av principen om mänskliga rättigheter och verkar för social förändring. Ämnet är härmed gränsöverskridande och dynamiskt. För att närma sig frågor om social utsatthet och social förändring vägleds forskning inom socialt arbete av teorier och metoder från flera discipliner.

Forskarutbildningen i socialt arbete syftar till att fördjupa den studerandes kunskaper inom socialt arbete och utveckla sådana kunskaper och färdigheter som fordras för att självständigt kunna bedriva forskning inom socialt arbete, samt att bidra till kunskapsutvecklingen inom ämnet genom framställandet av en vetenskaplig avhandling.

Utbildning på forskarnivå i socialt arbete syftar också till att utveckla den forskarstuderandes förmåga att omsätta uppnådda vetenskapliga färdigheter och kunskaper i fortsatt forskningsarbete eller i annat kvalificerat yrkesarbete, samt att presentera och sprida sina forskningsresultat nationellt och internationellt.

Examensmålen för doktorsexamen respektive licentiatexamen delas här, i enlighet med Högskoleförordningen, in i mål för kunskap och förståelse, för färdighet och förmåga samt för värderingsförmåga och förhållningssätt.

1.1 Licentiatexamen

Kunskap och förståelse

För licentiatexamen ska den forskarstuderande

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta, samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet, och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För licentiatexamen ska den forskarstuderande

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade arbetsuppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen, samt utvärdera detta arbete,

- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För licentiatexamen ska den forskarstuderande

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

1.2 Doktorsexamen

Kunskap och förståelse

För doktorsexamen ska den forskarstuderande

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet, samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika kunskapsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För doktorsexamen ska den forskarstuderande

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För doktorsexamen ska den forskarstuderande

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

2. Antagningsvillkor

2.1 Grundläggande bestämmelser

För att bli antagen till forskarutbildningen krävs att sökanden har dels grundläggande behörighet, dels särskild behörighet enligt nedan. Vidare krävs att sökanden bedöms ha den förmåga i övrigt som behövs för att fullgöra utbildningen.

2.2 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet att antas till forskarutbildningen i socialt arbete har den som har

- avlagt en examen på avancerad nivå,
- fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
- på något annat sätt inom eller utom landet har förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Om det finns särskilda skäl, får fakultetsstyrelsen för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet.

2.3 Särskild behörighet

Särskild behörighet har den som har

- har genomfört ett självständigt arbete om minst 15 högskolepoäng på grundnivå eller avancerad nivå i socialt arbete eller i ett för socialt arbete relevant ämne.

2.4 Tillgodoräknande av tidigare studier

Grundutbildningskurser på avancerad nivå och som inte ingår i villkoren för särskild behörighet kan efter godkännande av examinator tillgodoräknas i forskarutbildningen inom kvoten för valfria kurser.

3. Antagning samt tilldelning av handledare

3.1 Ansökan

Ansökan om antagning till forskarutbildning i socialt arbete ställs till prefekten vid Institutionen för kultur och samhälle (IKOS).

3.2 Antagningsbegränsningar och urval

Till forskarutbildningen får endast antas så många forskarstuderande som kan erbjudas handledning, godtagbara studievillkor i övrigt och som har studiefinansiering.

Antagningsbegränsning till forskarutbildningen tillämpas om antalet behöriga sökande är större än antalet platser.

En försörjningsplan ska finnas vid antagningen. I planen ska de ekonomiska villkoren för hela studietiden framgå.

Grunden för urval bland behöriga sökande till forskarutbildning i socialt arbete är graden av förmåga att tillgodogöra sig sådan utbildning. Vid urvalet beaktas följande omständigheter:

- Studieresultat som visar kreativitet, mognad, förmåga till självständigt omdöme och kritisk analys. Särskild vikt läggs vid tidigare vetenskapligt arbete i form av uppsats eller annan vetenskaplig produktion.
- Speciella kunskaper och erfarenheter hos den sökande, till exempel yrkesverksamhet, som kan vara av betydelse för att tillgodogöra sig forskarutbildningen.
- En preliminär plan för avhandlingsarbetet.

I första hand görs urvalet på grundval av dokumenterat och av den sökande själv åberopat material, till exempel självständiga studiearbeten och intyg om yrkesverksamhet. Därutöver kan annat beslutsunderlag som intervjuer med den sökande vara av betydelse. Vid antagningen tas även hänsyn till den kompetens som de till forskarutbildningen knutna lärarna besitter.

3.3 Beslut om antagning och tilldelning av handledare

Beslut om antagning till forskarutbildning i socialt arbete fattas av styrelsen för IKOS (Institutionen för kultur och samhälle). Den forskarstuderande tilldelas, i anslutning till beslutet om antagning till forskarutbildningen i socialt arbete, en huvudhandledare, samt en eller flera biträdande handledare, genom beslut av styrelsen för IKOS. Huvudhandledare, som utses i samråd med den forskarstuderande, ska vara professor eller docent med anställning vid Linköpings universitet och ska ha genomgått forskarhandledarutbildning. Senare under utbildningens gång kan styrelsen utse ytterligare handledare så att den forskarstuderande kan erhålla en kvalitativt fullgod handledning avseende såväl vetenskaplig metod som ämnesteorier av särskild relevans för avhandlingsarbetet. En forskarstuderande som begär det ska få byta handledare. Ny handledare utses av institutionsstyrelsen.

4. Utbildningens utformning

4.1 Allmänt

Utbildning på forskarnivå i socialt arbete omfattar 240 högskolepoäng och avslutas med doktorsexamen. Kursdelen för doktorsexamen omfattar 60 högskolepoäng. Avhandlingsdelen omfattar 180 högskolepoäng. Möjlighet finns att avlägga licentiatexamen omfattande 120 högskolepoäng. Kursdelen för licentiatexamen omfattar 30 högskolepoäng. Licentiatuppsatsen omfattar 90 högskolepoäng. Sådan examen kan antingen utgöra slutmål för utbildningen eller utgöra en etapp i utbildningen till doktorsexamen.

Den studerande bör påbörja sitt vetenskapliga arbete redan under första årets studier och således bedriva forskningsarbete parallellt med kursbundna studier.

4.2 Kurser

I doktorsexamen ingår kurser om 60 högskolepoäng. Kursdelen består av obligatoriska och valbara kurser. I kursdelen sker kunskapskontrollen företrädesvis i form av skriftlig redovisning av individuella fördjupningsuppgifter, som i regel seminariebehandlas.

Obligatoriska kurser:

Vetenskapsteori, inklusive forskningsetik	7,5 hp
Studier i ämnets teoribildning	22,5 hp
Studier i forskningsmetod	15 hp

Valbara kurser inom eller utanför ämnet 15 hp

I licentiatexamen ingår kurser om 30 högskolepoäng. Kursdelen består av obligatoriska och valbara kurser. I kursdelen sker kunskapskontrollen företrädesvis i form av skriftlig redovisning av individuella fördjupningsuppgifter, som i regel seminariebehandlas.

Obligatoriska kurser:

Vetenskapsteori, inklusive forskningsetik	7,5 hp
Studier i ämnets teoribildning	7,5 hp
Studier i forskningsmetod	7,5 hp

Valbara kurser inom eller utanför ämnet 7,5 hp

Kurs i högskolepedagogik är obligatorisk för forskarstuderande som undervisar.

I forskarutbildningen ingår även forskningsmiljöns seminarieverksamhet.

För varje enskild studerande kan modifieringar göras med hänsyn till vederbörandes förkunskaper samt i relation till de krav som ställs genom deltagande i forskningsmiljön. De individuellt bestämda kurserna fastställs av den studerandes huvudhandledare efter samråd med den studerande och dokumenteras i ISP. I vissa kurser ges undervisning medan övriga inhämtas genom litteraturstudier.

4.3 Närmare information

Närmare information om forskarutbildningen lämnas av Institutionen för kultur och samhälle.

4.4 Avhandling för doktorsexamen

För doktorsexamen ska den studerande författa en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling). Avhandlingen ska baseras på ett självständigt forskningsarbete och vara av betydelse för forskningen inom det valda ämnesområdet. Kravet på självständighet utesluter inte att avhandlingsarbetet kan ingå i ett större forskningsprojekt. Preliminärt ämne för doktorsavhandlingen ska väljas i samråd med handledaren redan vid antagningen till utbildning på forskarnivå. Ämnet bör sedan preciseras och avgränsas så tidigt som möjligt under forskarstudierna.

Avhandlingen omfattar 180 högskolepoäng.

Avhandlingen kan antingen utformas som ett sammanhängande vetenskapligt arbete, en monografi, eller som en sammanläggningsavhandling. En sammanläggningsavhandling bör i normalfallet innehålla fyra artiklar samt en sammanläggningsdel (kappa). Artiklarna ska ha en kvalitet som bedöms tillräcklig för att de ska kunna antas för publicering. Minst två av dem ska vara antagna för publicering i en refereebedömd tidskrift eller i en refereebedömd antologi. Vid lagarbete ska den enskildes arbetsinsats kunna särskiljas och bedömas.

Den forskarstuderande ska presentera och redovisa hur avhandlingsarbetet fortskrider vid minst fyra seminarietillfällen:

- då färdig avhandlingsplan föreligger (PM-seminarium)
- då 30 % av forskarutbildningen genomförts (30 % seminarium)
- då 60 % av forskarutbildningen föreligger (60 % seminarium)
- då avhandlingsmanuskript föreligger i sin helhet, ett antal månader före beräknad disputationstid. Extern opponent bör anlitas (slutseminarium).

Avhandlingen ska försvaras vid en offentlig disputation. Regler om förfarandet vid disputation finns i Högskoleförordningen, vartill kommer lokala tillämpningsbestämmelser som fastställts av universitetsstyrelsen och av filosofiska fakultetsstyrelsen.

4.5 Uppsats för licentiatexamen

För licentiatexamen ska den studerande författa en vetenskaplig uppsats om 90 högskolepoäng som kan ingå som en del i en doktorsavhandling. Uppsatsen ska vara grundad på självständigt forskningsarbete i vilket deluppsatser kan ingå (sammanläggning) och ska hålla god vetenskaplig standard. Uppsatsen ska försvaras vid ett offentligt seminarium. Filosofiska fakultetsstyrelsen beslutar om de närmare formerna för den vetenskapliga uppsatsens framläggande.

5. Utbildningens uppläggning

5.1 Individuell studieplan

Tillsammans med huvudhandledaren ska den forskarstuderande göra upp en plan för sin forskarutbildning, vilken ska följas upp minst en gång varje år. Huvudhandledaren är ansvarig för rådgivning avseende avhandlingsarbetets inriktning, omfattning och genomförande.

5.2 Undervisning

Undervisning sker huvudsakligen i form av föreläsningar, seminarier och handledning. Den forskarstuderande ska under studietiden ta del i vetenskapliga aktiviteter genom att bevista seminarier och gästföreläsningar. Den studerande kan ges möjlighet att delta i undervisning och kunskapsprov vid annan fakultet eller annat lärosäte. Det ankommer på forskningsmiljön att erbjuda den forskarstuderande möjligheter att delta i undervisning och kunskapsprov vid annan fakultet eller annat lärosäte. Det ankommer på forskningsmiljön att erbjuda den forskarstuderande möjligheter att delta i internationella konferenser eller kurser.

5.3Handledning

Den forskarstuderande har rätt till handledning under utbildningen så länge inte rektor har beslutat om annat. Huvudhandledaren ska ge den forskarstuderande råd och anvisningar vid planeringen av forskarutbildningen. Valet av ämne för avhandlingen ska ske i samråd mellan den forskarstuderande och huvudhandledaren. Huvudhandledare och biträdande handledare ska bistå den forskarstuderande med råd ifråga om avhandlingsarbetets inriktning, omfattning och genomförande.

6. Examination

Kunskapskontrollen sker genom skriftlig eller muntlig examination. Tentamina och prov bedöms med något av betygen godkänd eller icke godkänd. Huvudhandledaren är examinator för de kurser för vilka särskild examinator ej utsetts.

Doktorsavhandlingen bedöms av en betygsnämnd i enlighet med regler i högskoleförordningen, vartill kommer lokala tillämpningsbestämmelser som fastställts av universitetsstyrelsen och filosofiska fakultetsstyrelsen. Vid betygssättning tas hänsyn både till avhandlingens innehåll och försvaret av densamma. Avhandlingen ska bedömas med något av betygen godkänd eller underkänd. Detta sker i direkt anslutning till disputation.

Fakultetsstyrelsen beslutar om de närmare formerna för licentiatuppsatsens framläggande. Licentiatuppsatsen ska bedömas med något av betygen godkänd eller underkänd.

Examensbevis avseende godkänd doktorsexamen eller licentiatexamen i socialt arbete utfärdas om samtliga krav enligt föreliggande studieplan är uppfyllda.